

MAGYAR HÍRADÓ

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA VI., Vilmos császár-út 55. BUDAPEST

* KERESZTÉNY *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Befejeződtek az előzetes román-bolgár tárgyalások

Cădere nagykövet visszaérkezett Bucureștibe. — Bossi római követ kapott megbízatást arra, hogy a tárgyalási kapcsolatokat a magyar kormánnyal felvegye

Rómából jelentik: A Stefani bucuresti jelentése szerint Bossi római román követ, akit kormánya a román-magyar tárgyalások előkészítésével bízott volna meg, Bucurestibe érkezett. A Stefani úgy értesül, hogy Bucurestiben már megbeszélést is folytatott Manculescuval megbízatása tárgyában. Szófiából az a hír érkezett, hogy Cădere és a bolgár külügyminiszter között a tárgyalások előrehaladtak. Az olasz lap szerint meg van a remény a dobrudzsai kérdés békés rendezésére.

Bucurestiből jelentik: A Budapesti Tudósító bucuresti jelentése szerint már bucuresti jólérsült körök is megerősítik, hogy a román kormány a magyar kormánnyal való tárgyalások előkészítésére Bossi román követet nevezte ki.

Rómából jelentik: A Stefani iroda szófiái jelentése szerint Popoff bolgár külügyminiszter hosszasan tárgyalt a szófiái olasz követtel. Bolgár politikai körök úgy tudják, hogy a bolgár-román előzetes megbeszélések továbbra is kedvező légkörben folynak. Azt hiszik, hogy a végleges megbeszélések nem sokára román területen folytatódhatnak.

Cadere újra a fővárosban.

Rómából jelentik: A Messagero szófiái értesítése szerint Cadere visszautazott Bucurestibe s ebből úgy látszik, hogy a bolgár-román előzetes tárgyalások befejezetteknek tekinthetők. A bolgár sajtó és a legmértékadóbb bolgár körök nyíltan beszélnek Dél-Dobruzsza közeli átadásáról.

„Románia és Bulgária jobb jövője érdekében”.

Szófiából jelenti a DNB: A Dnes című bolgár lap „Románia és Bulgária jobb jövője érdekében” címmel azt írja, hogy Bulgária sok jelét adta már arra irányuló szándékának, hogy a vele szomszédos országokkal békés és barátságos együttműködésben éljen. A lap örömmel üdvözli a tárgyalásokat, amelyek Bulgária és Románia között megindultak és reményének ad kifejezést, hogy ezek a tárgyalások egyszer s mindenkorra megszüntetik az ellentéteket a két ország között, ami mindkét népnek hasznára fog válni.

A „Curentul” a román-bulgár tárgyalásokról.

Bucurestiből jelentik: A Curentul többek között a következőket írja „Bolgár-román tárgyalások” című vezércikkében:

A salzburgi és római tanácsok irányvonalaiban tárgyalásokat kezdünk Bulgáriával, hogy tisztázzuk szomszédaink ellenvetéseit, amely ellenvetések alkalmasak arra, hogy megzavarják a délkelet-európai béke véglegesítésére irányuló erőfeszítések politikáját. Nem ellenzünk semmi olyan tevékenységet, amely szomszédainkkal való kapcsolataink tisztázására szol-

gálhat, de azt kívánjuk, hogy ezek a kísérletek tárgyalások legyenek és vizsgálják meg teljességükben a jogalapokat. Igen, lakosságcsere, a határ módosítása, de ezek a műveletek

Bratianu György királyi kihallgatása

Bucurestiből jelentik: A királyi udvarnagyi hivatal jelenti: Ófelsége a király augusztus 5-én délelőtti munkakihallgatáson fogadta David Popescu, tábornok, belügyminisztert.

Constantin Nicolescu tábornok, hadügyminisztert és Nichifor Crainic propaganda-minisztert. Délután Gheorghe I. Bratianut fogadta Ófelsége.

A légi erők vették át a szót a háborúban

Olasz repülők nagy győzelme tíz angol repülő felett

Rómából jelentik: Az olasz főhadiszállásnétfői hadijelentése szerint Észak-Afrikában egy olasz repülőkötelék heves harcot vívott egy angol repülőrajjal, mely bombázni akarta a cirenaykai határ felé vonuló olasz csapatokat. A Stefani-iroda külön tudósítója erről részletes jelentésben számol be. A jelentés így szól:

— Az olasz bombázók hétfőn reggel nagy sikerrel bombáztak egy vasutvonalat és jelentős károkat okoztak az angoloknak. Olasz vadászrepülőgépek közben egy angol páncélos oszlopot támadtak meg és ugyanakkor fedezték az olasz csapatok mozdulatait. Veszteséget nem szenvedtek és nem vettek észre egyetlen ellenséges repülőgépet sem. Valamivel később, felderítő repülésük során az olasz repülők nagyobb angol kötelék közeledését figyelték meg. Felvették a harcot. Az angol kötelék tíz gépből állt: három Blenheim és hét Gloucestermintájú gépből. Az olasz repülők győzelme teljes volt, amennyiben mind a tíz ellenséges repülőgépet lelőtték.

Egy olasz légi raj bombázta Berbera kikötőt és egy ellenséges hajót telibe talált. A Rudolf-tónál visszavertek egy ellenséges támadást. Az angolok Massauát eredménytelenül bombázták.

Rómából jelentik: Azokkal a hírekkel kapcsolatban, hogy a közel napokban jugoszláv küldöttség utazik Berlinbe és Rómába, hogy a délkelet-európai helyzet további elrendezéséről tanácskozzék, hivatalosan megjegyzik,

az egész nemzet részvételével történjenek.

A cikk ezután történelmi visszapillantásokat tesz a bolgár-román együttműködésre, majd így fejezi be:

De hogy a két nép közötti együttműködésnek ezt a kedvező légkört ismét megtaláljuk, ahhoz szükséges, hogy a tárgyalások az igazságosság és a legtisztább tárgyilagosságok jegyében folyjanak le. És a kiinduló pont nem lehet más, mint a becsületesen megmutatott tényleges helyzet figyelembevétel, mert másként elhibázott ítélethez jutunk.

Megkezdődnek a közvetlen tárgyalások Románia és Bulgária között.

Bucurestiből jelentik: Jólérsült körökben úgy tudják, hogy Popoff bolgár külügyminiszter és Bojidoff pénzügyminiszter Bucurestibe érkeztek, hogy itt a román kormány tagjaival a közvetlen tárgyalásokat megkezdje.

hogy nyilván az angol hírverés újabb kísérletéről van szó, mely minden eszközt felhasznál arra, hogy zavarja a balkáni államok békéjét. Az olasz-jugoszláv kapcsolatok teljesen rendezek.

Berlinből jelentik: A hétfő délutáni német hadijelentés szerint a német repülőgépek a Szt. György-csatorna kijáratánál légi bombákkal elsüllyesztettek egy angol kereskedelmi gőzöst. Hétfőre virradó éjszaka a német repülők megtámadtak egy angol hajógyárat, egy olajtartályt és különböző légelhárító állásokat. Néhány angol repülőgép Nyugat-Németországban dobott le bombákat. Az épületekben tett csekély kár mellett Borken körzetében kigrúlt egy major. Egy polgár életét veszítette.

A súlyos sebesült Alcantara hajó javítás végett kikötőbe vonul.

Rio de Janeiróból jelentik: Az Alcantara angol segédcirkáló elhagyta Rio de Janeirot. Az Alcantara négy napig tartózkodott javítás céljából Brazília fővárosának kikötőjében. Ugy tudják, hogy a segédcirkáló Falkland szigetén köt ki, hogy elvégezzék rajta a nagyobb javításokat régi harc képességének visszaállítására céljából.

Aknára futott egy angol aknarakó hajó.

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal jelenti, hogy egy angol aknarakó hajó ellenséges aknára futott és elsüllyedt.

Elzász lakossága a tartománynak Németországhoz való végleges visszacsatolását követeli

Elszász-Lotharingia gazdasági jelentősége

Strassburgból jelentik: Elzász valamennyi városában nagyarányú tüntetések voltak. A lakosság követelte Elzásznak végleges visszacsatolását Németországhoz.

A Strassburg felett lengő nagyméretű horogkeresztes lobogó Elzász-Lotharingia fénykorára emlékeztet; arra a korszakra, amikor megvetették és kifejlesztették a két tartomány gazdasági alapjait. A háború végeztével megszakadt a fejlődés és a szenvedések korszaka kezdődött. Elzász elsőnek érezte meg, hogy kiszakították az eddigi gazdasági közösségből, míg Lotharingia kedvezőbb feltételek mellett fejlődhetett tovább. Gazdaságilag a két tartomány teljesen különbözik egymástól, azonban mindkettőt bőven megajándékozta kincseikkel a természet. Elzász a salétrom, petróleum és szén hazája, míg Lotharingia vasércekben gazdag. Fejlődésük alapját a természeti kincsek határozzák meg. 1870 és 1913 között a vasérc-termelés 600 ezer tonnáról több mint 20 millió tonnára emelkedett. A salétrombányák pedig átszervezésük után a német össztermelésnek jelentékeny részét képezték.

Az ipar „temetője”

Az elzászi salétrom még Versailles után is fontos szerepet töltött be. A bányákat, bár formailag nem tartoztak már a német bányászindikátushoz, gyakorlatilag mégis német szervezetek kezelték továbbra is. Az a tény, hogy úgy az elzászi német salétrombányák, a francia salétrom-ipari piac szempontjából is egységesek maradtak, csak előnyére vált ennek a fontos iparágak, mert ez mentette meg a salétromipart a pusztulástól, amitől ennek a tartománynak más iparágai nem menekültek meg. Ugyanezt mondhatjuk a textiliparról is, amely Elzász másik legfontosabb iparága. A textilipar a világháború után és különösen 1933 után nagy válságon ment keresztül, amit a Rajna túl a „határtól való men-

külésnek” neveztek el. Ez az elváltozás 1937—1938 óta gyorsan folytatódott, ugyannyira, hogy Elzászban már „ipari temető”-ről lehetett beszélni, melynek első halottja a textilipar volt.

A világháború előtt az elzászi textilipar főpiaca Németország volt, mely sok esetben a tartomány termelésének 90 százalékát is felvette. Versailles után a textilipar is nehéz napokat látott. A gyárosok és a nagyiparosok már nem tudták a problémát megoldani, különösen olyan államban, melynek ipara valóságos paralízisben szenvedett. Elzász gazdasági helyzete tehát természetszerűen folyamánnya volt Franciaország gazdasági kialakulásának.

Angol találmány segíti sikerre Bismarck terveit

Lotharingiának már kedvezőbb sors jutott osztályrészül, mivel a vasérc a gazdasági fejlő-

déshez már szilárdabb alapot nyújtott. A lotharingiai ércet, az úgynevezett „minetta”-t kezdetben német ipari csoportok termelték ki, miután a Thomas-féle acélgártási eljárás lehetővé tette a foszforban gazdag vasércnek felhasználását is. Gazdaság-történelmi érdekesség az a tény, hogy éppen egy angol járult hozzá technika-gazdasági teljesítményével Bismarck politikai művének kiegészítéséhez. Hiszen a Thomas eljárás nélkül Németország nem húzhatott volna nagy hasznot Lotharingia gazdaságából. A német vasipar nem elégedett meg akkor a minetta-vasérc átszállításával és annak feldolgozásával a Rajna-Ruhr vidéken. Néhány nagy iparvállalat elkezdte kohóit az ércelőhelyek közvetlen közelébe felállítani. Így először fordult meg a régi szerep. A szükséges szénét szállították most a vasérchez és nem mint azelőtt a vasércet a szénvidékre. Ez az eljárás aztán később is folytatódott, hála a szén- és vasérc-cserére vonatkozó, a két szomszédos ország közt létrejött gazdasági megegyezésnek.

Versailles után Lotharingia modern bányaiipara révén Franciaország legjelentékenyebb nehézipari központja lett. Az egész francia bányatermelésnek 90 százaléka a metzi, dienedhofeni és briey-meuss-i területre esett. Az utolsó időben Lotharingia 40 százalékkal vett részt Franciaország acéltermelésében, míg 12 százalékkal az ország széntermelésében. (Strassburgi kerület.) A. U.

A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót

BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszázezer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszertűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó. — Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatalában

TITOK

Írta: Fertsek Ferenc

Ott állt a hatalmas íróasztal előtt — beheimot darab, csaknem ráfekszik az egész szobára — s arra gondolt: mikor lesz neki is ilyen asztala? — Diofábol... jó széles... kényelmes... milyen jól lehetne dolgozni mellette — de a főnök felütötte fejét az iratokból s akkor megrezzen. Eről itt meg is feledkezett. Ez is itt van? Csak az asztalt bámulta, persze.

— Mondja kérem, tud maga magyarul?

Cseppny: mosolyt mázolt el az arcán, belülről fakadó, titkos kis mosolyt, azután közömbösré kendőzve a képét mondta:

— Azt hiszem, igen.

A puffadt arc gödrében megcsillant a pápaszem.

— Gondolja, hogy helyesírást is?

A kis mosoly megint csak feltornazta magát a képére, de elparancsolta onnan józanul s fellett:

— Gondolnám, hogy azt is.

De már tudta, a feje felett viharfelhők gyülekeznek. S azt is, hogy tehetetlen. Nem Lárihatja el. Csüggedten mozdult közelebb.

— Jó magának, hogy ilyen biztos a dolgában. A fogalmazásról is ez a véleménye?

Már majdnem elkottyantotta: arról főleg! főleg — tanácsos ur kérem! — de eszbe kapott idején s már csak hallgatott, megadón, mint a kutya, amelyik ütletet vár.

— Idenézzen. Így fogalmaz maga — s eléje lökte az írását.

— Nem értem — dadogta — nem értem, melyik részt tetszik...

— Nézze meg jobban. Micsoda pongyola, kócsázó modor ez hivatalos iratban; azzal a

jelentéssel nyujtom át, hogy — aheiyett, hogy írnia, amint illik: ama jelentésem kapcsán vagyok bátor alázatos tisztelettel felterjeszteni — mit gondol maga, kicsoda az államtitkár? A pajtása, akivel csak úgy komázhat? Mi?

Erre mit mondjon? Mit mondhat ennek itt?

Volt egy fogyatkozása. Ha érezte, hogy igaz van s erről bizonyosságot kellett tennie, dadogott. Mintha szégyelné az igazát s fájlalna is, olyasminek érezve, amiért feltétlenül bocsánatot kell kérnie, szíve elszorult ilyenkor, keze bühánó mozdulattal simult a melléhez, fejét lehajította, mintha szózatra figyelne, belső szózatra: boldogok az együgyűek...

Bolond volt, csakugyan. Legjobb esetben fantasztá.

— En... tanácsos ur kérem... én mindig gondoltam, meg kellene már egyszer reformálni ezt a nyakatekert, szörnyű hivatalos stílust és igyekeztem is, amennyire csak lehetett...

— Maga ne reformáljon semmit! Inkább tanuljon! Maguk fiatalok azt hiszik, mindenki behódol ködös, gőzös elméleteiknek. Legyen szerényebb, fiatal ember. És jegyezze meg: reformokról csak az beszélhet, aki tud. Na. És most küldje be hozzám György doktort. Az ért legjobban ezekhez a dolgokhoz.

Meghajolt, mukkanás nélkül s kiszédült a szobából, mint már annyiszor. Ó, nem ujság! Nem először történik.

Sápadtan ment Györgyért.

— Doktor ur... — mondta s hallotta a cím pakfoncsengését.

— Mit jelent, hogy ez itt doktor? — ült le aztán a kopott íróasztal mellé. — És mit jelent, hogy az a másik abban a székben ül?

Fölöslegesen ide-oda ragasztotta az asztalán heverő holmikat.

— Semmit, éppen semmit! Attól még mind a kettő tökfílkó lehet — nyugtatta magát.

— Horváth ur! Horváth! — mintha legalább

is véres kardot hurcolnának körül, fontoskodva szállt szobáról-szobára: Horváth ur!

— Melyik? A kis Horváth?

— Nem, a hosszú!

Ez neki szól.

Felemelkedett. Pókos lábbal vonszolta magát három szoba keresztütiében s megint ott állt a terpeszkedő íróasztal előtt. A hájas György kolléga hanyagul támaszkodott az asztalnak.

— Sulyt helyezek rá — hallotta — hogy fiatalabb munkatársaim is elsajátítsák mindazt a készséget, amellyel a képzetebb kollégák rendelkeznek. Ezentul, mielőtt hozzám benyujtaná, György doktor urnak mutassa meg fogalmazványait.

Megint meghajolt, kissé sután, mert a belső szózatra figyelt: ha megüt valaki, ne üsd vissza, tartsd oda a másik orcádat is...

Fantasztá volt, nem más. Az ilyen, akiből hiányzik az emberi méltóság tudata, rabszolgának való, kulinak, csakugyan.

Homlokába hullt haját kisimitotta. Az visszahullt megint. Szerette tán azt a helyet. A nyílt és magas homlokot.

— Majd elhallgattok ti! — gondolta, ahogy megcsufolt írásán pepecselgetett. — Nagyon neztok ti még! Majd akkor!

Majd akkor: ez volt a titok. Mint Sámsonnak hajzatában, ereje ebben rejtett, ez volt a bot, amelyre támaszkodhatott s az előljáró reménység, amely néha visszafordította rá mosolygó orcáját.

Majd ha kiderül egyszer, hogy Horváth Jenő, a tehetséges fiatal író s a nagysikerű új darab szerzője ugyanaz a Horváth Jenő: a kopott íróasztalhoz láncolt szürke és hallgató gályarab... ugyanaz... majd akkor!

Majd akkor: már előre kóstolhatta, hogy lesz s mint.

Lettországot is felvették a szovjetköztársaság tagjai közé

Moszkvából jelentik: A Legfelsőbb Szovjet hétfői ülésének napirendjén Lettországnak a szovjet köztársaságba való felvétele szerepelt. Az ülésen Stalin, Molotov és Vorosilov is résztvett.

Hollandiában felépítik a háborúban elpusztult házakat

Amszterdamból jelentik: A Seyss-Inquart birodalmi biztos által létesített újjáépítési alaptól, mely 10 millió hollandi forintot bocsát rendelkezésre szociális célokra, most hatmilliót kihasználtak. Ezt az összeget azoknak a lakásoknak újjáépítésére fordítják, amelyek a háborúban elpusztultak.

Megalakult Egyiptomban a „Függetlenség Pártja”

A párt jelszava: „Egyiptom szabadsága, hűség Faruk király iránt, az angolok megsemmisítése”

A Centropa-Press jelenti az egyiptomi határról: Egyiptomi tisztek, orvosok és ügyvédek egy csoportja megalakította az „Egyiptomi Függetlenség Pártját” a következő jelszóval: „Egyiptom szabadsága, hűség Faruk király iránt, az angolok megsemmisítése.” A párt különösen az ifjúságot igyekszik keretei közé bevonni.

Tervet dolgoznak ki Franciaországban a haderő és a haditengerészet szűkítésére

Genéből jelentik: A francia rádióállomások közölték, hogy a francia kormány tervet dolgoz ki a francia haderő és haditengerészet kereteinek szűkítésére. Ennek érdekében a tisztekre vonatkozó korhatárt a következőkben állapították meg: tábornokok 58—62 év; őrnagyok, ezredesek és alezredesek 56 év; más tisztek részére 45 év.

Ó, nincs edesebb az elégtételnél!
Erre megriadt kicsit s felforgatta magát legbelül, mint egy rendetlen szekrényt, a lélek mélyén kotorászva s az indítékok összevisszaságában keresgélve, hogy tán legalul mégiscsak ráakad s kivetheti onnan a bosszuvágyat — nem volna méltó hozzám — gondolta fölősegesen aggódva.
Aztán ebéd nélkül elroholt darabja próbájára, estig ott izzott, gyöttrődött, kétségbeesett és felmagasatosult — s elfelejtett és megbocsátott mindent.
A színháznál a vállára ütöttek: kiróbbanó siker lesz, meglátja! Különben el is várják magától. Meg: Horváth Jenőtől várnak ám valamit!
Ilyeneket mondtak. És még sok mindenfélét.
Feltúrta gallériját, dohányfüsttel csitított éhségét újabb cigarettával altatta el s befelé kuncogott, ahogy hazatáplált.
— Fogalmuk sincs! Fogalmuk sincs róla, hogy Horváth Jenő és én... fogalmuk sincs róla!
Mert soha, sohasem beszélt erről senkivel a hivatalban; a gyöngyöket minek szórta volna a sertések elé? Volt pár barátja, szerkesztőségi ember, azokkal igen, meg az anyjával, vele is, de a hivatalban? Ugyan...
S megint csak elképzelte, mint annyiszor már, hogy is lesz majd akkor...
Reggel — a nagy premier után — Gáspár bácsi földighajolva fogadja az előszobában: méltóztassék csak — s elkapja a kabátját, lesegíti és bámul rá, csodálkozva bámulva. A szobákban senki. Hová lettek a kollégák? Gáspár bácsi begurul, vigyorogva: a tanácsos ur kéreti a nagyságos urat — persze, így lesz. Megigazítja a nyakkendőjét s elsőszobán tart elfogulatlanul, ruganyos léptekkel a párnázott ajtó

Egyre szélesebb körökben terjed Angliában a háború csüggesztő hatása

Bizonytalankodások a védelmi intézkedések körül
Seholsem fedezhető fel javulás Anglia nemzetközi helyzetében

Stockholmból jelentik: A svéd lapok londoni tudósítójának jelentése szerint az a demoralizáló hatás, amelyet a német beözönlésre való, heteken át tartó várakozás az angol népre gyakorol, egyre szélesebb körökben terjed. A brit kormány tagjainak derülítő nyilatkozatai annyira szembeütő ellentétben állnak az angol politika balkáni, japáni és oroszországi gyászos eredményeivel, hogy az az egyre növekvő bizonytalanság, amelyben a kormány vergődik, parlamenti körökben is mindinkább észlelhető. Még inkább kidomborítja ezt a bizonytalanságot a védelmi intézkedések

folytonos módosítása s az a háborús, melylyel az angol kormány a német támadások elleni védekezés módjai között keresgél.

Sehol sem fedezhető fel javulás Anglia nemzetközi helyzetében; az Egyesült Államokban pedig, a havannai értekezlet után egyre inkább tért hódít az a felfogás, hogy az Egyesült Államoknak az amerikai szárazföld védelme érdekében elsősorban a saját érdekeit kell szem előtt tartniuk. Ez annyit jelent, hogy Anglia nem kaphatja meg idejében az általa annyira óhajtott hadianyagot.

Az angol főváros „elköltöztetésének” kérdése

A háború megtámadta a világbirodalom szervezetének főidegrendszerét. — Az angol uralkodó, ha elköltöztetik Londonból — száműzött királynak számít

Milanoból jelenti a Centropa-Press: A brit birodalom fővárosának más, kevésbé háborgatott területre, például Ottawába, Sidneybe, Bombayba vagy Kapstadtba való átköltöztetésének gondolatával hosszabb cikkben foglalkozik Barzini olasz közíró a „Popolo d'Italia” című lapban. Megállapítja, hogy ez egyike a legszerencsétlenebb ötleteknek, amelyeket az angolok mostanában kitermeltek. Anglia királya, ha elköltöztetik Londonból, mégis csak száműzött királynak számít, aki csak minden hatalom nélküli kormányra támaszkodhatik.

A vereség és menekülés következtében elvesztene ez a kormány a tekintélyét, amely nélkül nem lehet kormányozni. A régi római birodalmat se lehetett megmenteni azzal, hogy a fővárost Konstantinápolyba költöztették át. A háború megtámadta az angol birodalom szervezetének főidegrendszerét, úgyhogy a büszke és legyőzhetetlennek hitt világbirodalom felszámolás előtt áll.

Amerika a háború felé sodródik, ha torpedórombolót küld Angliának

Washingtonból jelenti: Wheeler szenátor nyilatkozott az újságírók előtt. Kijelentette, hogy a háború felé vezető lépésnek tekinti Pershing javaslatát, hogy torpedórombolót küldjenek Angliának.

HOTEL CORVIN BUDAPEST
VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családszálloda város szívében
Ujjonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg folyóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

felé. Benyit. Éljenzés fogadja. Igen, jól sejtette: a kollégák karejban, ünnepélyesen s neki a közepre kell állania. Miinden arcon mosoly, mindenki örömmel tekint rá. A főnök beszél. Kedves barátom, mindig tudtam, hogy te — mondja tegezve, a, igazán erre semmi szükség, csak hagyja őt élni, hagyja békén és ne kellemetlenkedjék neki, hagyja, hogy csinálja a dolgát, ez a sok szó igazán fölőseges, nem számít, éppen úgy nem szereti, akár az igazságtalanságot, egyikből sem kér — de a főnök csak beszél, beszél, meghatottan és áradozva, a végén a kezét rázza s átadja a kollégák ajándékát: hatalmas babérkoszorú, széles nemzetiszín szalaggal. Pár szót mond ő is, odakünn azután belesimpaszkodnak a kollégák. A férfiak: ez az lecsimpaszkodás! A nők: maga az a híres Horváth Jenő? hogy tudta megállni, hogy nem szólt idáig? En már sokat olvastam magától, jaj, ha tudtam volna, hogy egy szobában dolgozunk — és persze, autogramot kérnek. Vegyék elő az aktákat, tréfál, aztán összeszeg Gáspár bácsival. Tizenegykor pedig felhordja Gáspárné a sonkát, sör, süteményt. — Telik a honoráriumból! — Nem adnál kölcsön tíz pengőt? — igen, már a viceket is hallja, így lesz, egészen biztosan. Nem is kell írni fantázia hozzá, az egész önmagából folyik.
A főpróbán már eldől a darab sorsa. Az igazgató karonfogta s bevitte szobájába. A második darabját is lekötötte.
Este állt a függöny mögött, a vadonatúj frakkban és lakkcipőben — szerző, akit mutogatni kellene, mondták körülötte, mert nem igazán csöppet sem bizakodó volt és derűs — és kikémlelt a kis lyukon. Láttá az anyját a párhelyben, szokatlan, ünnepi hajviselettel s a kis hűgát kipirultan, mégis riadtan. A szívük ijedt dobogását idáig hallotta. Láttá a zsufolt házat — mindenképpen szép ház — bölintott valaki

hozzaértó, érezte a színpad felé áramló varakozást — ő, az illet érezni lehet messziről, úgy felcsap ez, akár a jeges közöny s felsőhajtott: ha ezt látnátok! Akkor is ezt mondta, mikor látcsövek keresztútjában s a taps elragadtatott lármájában boldogan és mosolyogva hajlongott a függöny előtt, huszadszor tán? nem számolta, mindegy, akkor is ezt gondolta: ha látnátok most! S a banketten is, ahová más színházbeliek is eljöték s a kedvét keresték; ragyogó nők mellett ült s akkor is arra gondolt: ha látnátok!

Reggel jókor ébredt — alig aludt valamit — s lerohant az újságokért. Nyilván hozta fel a lapokat s hárman nekiestek, boldogan hárszolvá. Most aztán ott állt feketével-fehéren a kétségtelen, a tagadhatatlan siker. Mindnyájan olvasni fogják! — gondolta égigcsapó örömmel.

Félfelvágott kalappal, futyórészve indult a hivatalba, későbbben, mint máskor, de nem törődött vele. Majd várnak az ünnepléssel — gondolta.

Gáspár bácsi megsugta: a tanácsos ur már megjött, kérem! — Annyi baj legyen, öregem! — s szelesen, mosolyogva perdült befelé.

Ugy látszik, nem győzték várni. Mindenki az asztalnál ül még. S visszaköszönnek, ki közbömbösen, ki savanyun, mint máskor. De őt nem lehet becsapni, mosolyog belül, ugys tudja, hogy mindjárt kezdődik a móka, csak nem mutatják.

Addig nem is kezd a munkához. Minek? nem érdemes. Ki tud ma dolgozni? Ezen a forró napon? Ma Normanap lesz, bizonyos. Sorra látogatta a szobákat. Az osztályban mindenki dolgozik, mint máskor. Közömbösen felelik a jóreggeltre a jóreggelt és irnak, kopognak, görnyednek vagy aktákkal lóholnak, mint máskor, mintha nem történt volna semmi. Csodálkozva

Az európai háborút a földrészek viszálya váltja fel

A tengereken, az óceánokon és a levegőben folytatódik a világrészek harca

Bucurestiből jelentik: Ion Lugoianu, az *Universul* főszerkesztője lapjának legutóbbi számában „A háború második fázisa” cím alatt ír igen érdekes cikket a világpolitikai helyzetről. Kommentárjaiban Molotov orosz miniszterelnök és külügyi népbiztos augusztus 1-én tartott beszédéből indul ki, megállapítva, hogy Molotov szokása szerint nyíltan, világosan beszélt. A Szovjet külpolitikája az 1939. augusztus 23-án megkötött orosz-német egyezmény sikkján maradt és a külügyi népbiztos beszéde újlag szentesítette Szovjet-Oroszország Németországgal való diplomáciai együttműködésének és semleges biztonsági politikájának akcióját. Ezzel szemben Molotovnak a nemzetközi események alakulásáról és perspektíváiról tett megjegyzései politikailag rendkívül érdekesek. A hadviselő felek közötti egyensúlynak Franciaország gyors leveretése folytán való felborulása Molotov szerint kihatással lesz az egész világhelyzetre. Franciaország, Hollandia és Belgium nagy gyarmati területeket uralnak, amelyeket nem védhetnek meg többé ugyanolyan erővel, mint a múltban. A gyarmatok újrafelosztásának kérdése aktualitást nyert és ez a kérdés nemcsak Japánt, de Amerikát is foglalkoztatja. Mindezen körülmények — állapítja meg Molotov — még inkább kihangsúlyozzák a háború terjedésének veszélyét és imperialista világháborúvá való kiszélesedését fenyegetnek.

Ami nyilvánvaló volt.

Kétségtelenül sok igazság van ezekben a megállapításokban — írja Lugoianu. — Soha európai háborúnak nem volt oly gyors és nagy hatása a világra, mint a jelenlegi viszálynak. Szélesebb látókörű diplomaták és politikai megfigyelők már 1936 decemberében, midőn a német-japán egyezményt aláírták, de mindenesetre 1937 novemberében, midőn Olaszország ezen egyezményhez csatlakozott, már előre láthatták az elkövetkező európai viszály várható egyetemes visszahatásait. Nyilvánvaló volt, hogy egy ilyen viszály léteben fogja érinteni a régi imperializmusokat és be fogja vonni az Atlanti és Csendes óceánon érdekelt nagyhatalmokat, mint ahogyan nyilvánvaló volt, hogy a viszály sorsa Európában fog eldőlni, a tengere-

ken és e legtöbb vértől áztatott kontinens történelmi csatateréin.

A németeknek a kontinensen elért gyors és elhatározó sikerei megnyitották ezt a már három-négy év óta előrelátható problémát. Az európai háború a tengely hatalmai kontinentális győzelmével befejezettek tekinthető. A katonai akciót Európában a politikai tevékenység látszik felváltani. A háború elvonult a földrésztől a tengerekre, az óceánokra és a levegőbe. Bármilyen formát is öltenek az Anglia elleni katonai műveletek — brüsszli támadás, vagy felőrlési háború — a harc, kontinentális fázisából, földrész közötti fázisába lép át. Nagy-Británia világbirodalom, amelynek birtokai és érdekeltségei vannak a földkerekség minden részében. Sorsa azonban Európában dől el. Ezért a két tengely hatalom és Anglia közötti harc a birodalomra súlyosabb visszahatással van, mint bármely magát a birodalmat érő csapás. E központi harc körül csoportosulnak most a nagy hatalmak katonai és politikai akcióiban, amelyek hivatva vannak arra, hogy az egész világnak új

politikai és katonai státust teremtsenek. Az Egyesült Államok széleskörű biztonsági intézkedéseket tesz és igyekszik az amerikai hatalmokat blokkba tömöríteni a status fenntartására. Észak-Amerika mindenesetre távol van attól, hogy katonailag effektíve beavatkozassék. Előkészületei egyelőre inkább deffenzív jellegűek és az amerikai kontinens államai közül egyedül Kanada áll háborúban

Japán politikai követelései.

Ezzel szemben Japán három év óta harcban áll. Bár nem sikerült megteremtenie Kinában a „új rendet”, amelyre törekedett, kétségtelenül jelentős katonai és politikai eredményeket ért el. Sikerült Franciaországgal és Angliával kötött egyezmények után megtámasztania Kinának Indokínai és Birmánia utján küldött fegyverszállításokat és belpolitikájában totális politikai státust vezet be, hogy felkészüljön a Csendes óceánon az európai hatalmak ellen, másrészt egyre határozottabban állást foglal a távolkeleten ugy Anglia, mint az Egyesült Államok ellen, anélkül, hogy a két nagyhatalom másképpen válaszolt volna eddig, mint kompromisszumok, vagy gazdasági megtorlások útján, mint aminő a japán-amerikai kereskedelmi szerződés felbontása volt.

A Szovjetunió nagy ázsiai érdekeltségei ellenére is semleges magatartást látszik tanúsítani és biztonságának megőrzésére tesz intézkedéseket, hogy a nemzetközi események alakulása ne találja felkészületlenül.

A diplomáciai és katonai háború új fázisa kezdődik az egész földkerekség területén. Akárcsak a háború első fejezete, ez sem fog nyomtalanul elvonulni nagy és kis államok fölött egyaránt.

A japán miniszterközi értekezlet határozatai

A külügyminisztérium nem hajlandó elfogadni a kölcsönösség elvét. — Négy letartóztatott angolt szabadonbocsájtottak Tokióban

Tokióból jelentik: A japán kormány erőlyes hangú jegyzéket intézett Angliához. A jegyzékben a japán kormány a letartóztatott japán alattvalók azonnali szabadonbocsátását követeli.

Londonból jelentik: Az itteni japán nagykövetség táviratot kapott, mely szerint négy letartóztatott angolt a japán hatóságok szabadonbocsájtottak.

Tokióból jelentik: A Domei-iroda jelentése szerint a japán hadsereggel egyetértésben a külügyi hivatalban megtartott értekezlet a Londonból beérkezett jelentések átvizsgálása után a következőket határozta el:

1. A kémgyanus angolok letartóztatását Japánnak kizárólag belügye, míg az angol eljárás politikai színvételű, alattomos eljárás.
2. Japán mindamellett elkerüli hasonló megtorlások alkalmazását.
3. Japán figyelemmel kíséri, hogy Anglia meddig viszi megtorló intézkedéseit.
4. Japán hatásos ellenintézkedéseket tesz ha Anglia továbbfolytatja eljárását.

A külügyminisztérium a közeljövőben az eset teljes felderítésére kéri Craigie angol nagykövetet és ezzel egyidőben erőlyesen tiltakozik Londonban. Feltehető, — folytatja a Domei-jelentés, — hogy a külügyminiszternek elhatározott szándéka, hogy minden körülmények között megtagadja az eset rendezését a kölcsönösség alapján.

Daladiert és társait a nemzet érdekeinek elhanyagolása címén vonják felelősségre

Marseilleből jelentik: Daladier és társai pörét, melyet a nemzet életérdekeinek elhanyagolásáért indítottak ellenük, augusztus 21-én tárgyalják Marseilleben.

Bulgáriában is feloszlatják a szabadkőműves szervezeteket

Szófiából jelentik (Havas): Mint a jugoszláv, úgy a bolgár szabadkőművesség is feloszlik. A bolgár szabadkőműves páholyoknak voltak szabadelvű és voltak hajthatatlan tagjai is.

megkérdi Gaspár bácsitól: van valaki a tanácsos urnánál? — Senki — feleli röviden Gaspár bácsi s rohan tovább a kézbesítőkönyvvel.

Hát akkor — gondolja — várjunk, ugyesem tehetünk mást.

Hiába, nem megy a munka, a tegnap mámorra ott kering még idegeiben, testén az ünnepi ruhát érzi, fülében a taps gépfegyverzaja még, szemét lehunyja néha a belülről zuhogó fény elől s a jövőre gondol, a beláthatatlanra, a szézületésre.

— Csak adnak most már vagy félévi szabadságot? — tűnődik — hogy dolgozhasson vegre komolyan s nem úgy, mint eddig, mindig kenyér után kapkodva...

Tizenegyor hivatta végre a főnök.

— No most! — gondolta, ahogy táncos lábba huzott el a kollégák asztala mellett. A rosszindulatu pillantások lepattantak most a háta közepéről.

— Foglaljon helyet — kínálta a főnök gyomorsavas udvariassággal s tudta, most majd történik valami.

Tudtára adta, régóta nézi rossz szemmel ezt a... ezt az irodalommal való kacérkodást, persze, a délutánt csak el kell tölteni valamivel s megengedi, még mindig jobb, mintha kávéházba, vagy más helyekre járna; persze, az apró egyéni sikerek mindenesetre jól esnek, ámde a hivatal egész embert kíván, az ő felterjesztéseit például egyáltalán nem használhatja, ez a... enyhén szólva nagyonis szabad fogalmazás nem idevaló és legyünk őszinték, aki másképp is keres: ne vegye el a helyet a rászorulóktól, a mai világban ez antiszociális...

Elhült. Megint a régi, dadogó fiatalember volt. A kuli.

— De tanácsos ur... — rebegette — hiszen én... én idáig nagyon is rá voltam szorítva... anyám van és testvérem... csak most ugrottam ki tulajdonképpen... tegnap... és magam is csak

darabig akartam szolgálni még, amíg megizmósodom...

— Csak hogy az ilyen dolgot rossz szemmel nézik — ismételete a főnök — főt is és a kollégák is. Két urnak nem lehet egyszerre szolgálni s nemhuzhat valaki két kasszából jövedelmet, amíg mások hiába kilincselnek. Gondolja meg jól, melyik foglalkozását kívánja megtartani...

A darabról semmi! A sikerről semmi! Gratuláció? Ugyan! Ettől várta? És mit is ül itt még mindig? Miért tesz úgy, mint csodálkozónak, mintha még volna döbbenve?

Fásultan állt fel.

— Mindjárt hozom a végkielégítesemre vonatkozó kérvényt — mondta, aztán otthagya az íróasztalt, a karosszékét s benne a kóccal bélelt bábót.

Leült az írógép mellé. Mélységesen szégyelt, csaknem megvetette most magát. Ennyire ismerte csak őket? Ezekről várt valamit? Mi hát ő voltaképpen? Rossz író vagy jó ember, hogy ennyire ismerte itt ezeket?

Aztán lehiggadt. Végül — mialatt mégegyeszer átolvasta a kérvényt — keserű humorral már csak cím után kutatott. Jó cím után, amely ráillik erre az egészre.

— „Csalódás”? — tűnődött. — Nem, ez szokvány. „Összeomlás”? Nagy hang — nem jó. „A költő meg az emberek”? Isten mént — érzélgős, vízenyős. Akkor? „Egy ostoba, sőt együgyű fiatalember”. Igaznak igaz, csak nem jó. Hát? Megvan! „Tévedés”. Ez a jó cím! „Tévedés”!

S most már megnyugodva alákanarította a nevést s már vitte is a fehér papírt, csaknem lobogtatva.

Ott benn összeütötte a bokáját, hogy kezelték vele: volt szerencsém — s már nem nyomta el a kis gunyos mosolyt, ahogy visszaköszönt:

— Részemről a szerencsét!

NAGY KATONÁK:

GÖRING

Írta: CSISZÁR BÉLA

A huszas évek elején nagy tüntető felvonulást rendeztek a bajor főváros ellenforradalmi szervezetei arra a hirre, hogy a berlini szocialista kormány *Rathenau* meggyilkolását ürügyül akarja felhasználni a mind nagyobb tömegekre szervező jobboldali mozgalmak elfojtására.

Majdnem az egész München felzúdult és ott szorongott a königsplatz-i gyűlésen. Ott volt maga *Hitler* Adolf is, mozgalmi vezérkerével, harci szervezeteivel, hat századnyi rohamosztagával, amely éppen ezen a napon szerepelt első ízben a nyilvánosság előtt.

Itt a heves tiltakozó gyűlésen ismerte meg és hallotta először a müncheni nemzetiszocialista német munkáspárt ifjú Führerjét, az akkor még alig 33 éves *Hitler*-t a nálánál négy-öt évvel fiatalabb *Hermann Göring* bajor repülőszócskát, aki azután elválaszthatatlan hívévé szegődött *Hitler* mellett a harmadik birodalom legerősebb egyéniségévé lett. *Göring* éppen azokban a napokban érkezett hazra szabadságra Svédországból. A világháború után ő is, mint anynyi fiatal német, képtelen volt elhelyezkedni odahaza, a nyomor, a jövátételekkel küzdő, forradalmi zavarok és válságok közt hanyódo birodalomban. A nagy háborút vitézül végigharcolta, a világhírű *Richthofen*-légiflotta egyik büszkesége volt. Bravuros felderítések és légi vállalkozások egész sorát hajította végre. Erdemeiért egész sereg kitüntetéset kapott, a többi között a Pour le Mérite keresztjét is, de a weimari Németországnak, úgy látszik, nem volt rá szüksége, a hős repülőszázadosra. *Göring* így jutott el Svédországba. A Svenska Lufttrafik személyszállító légijárat pilótája lett Stockholmban, jól keresett, megbecsülték s egy szerencsés véletlen életét még fényesebb pályára irányította.

Repülőgéppel egy ízben, valami motorhiba miatt, kényszerleszállást kellett végrehajtania Északsvédországban, *Rockelstad* mellett, közvetlenül egy ódon várkastély kertje alatt. Még aznap este megismerkedett a kastélyban *Karin Foch* bárónéval, egymásba szerettek s néhány hét múlva megtartották az esküvőt. A romantikus szerelemre csak az vetett árnyat, hogy a báróné tudóbajos volt. A müncheni tüntető gyűlés előtt néhány nappal éppen azért érkeztek Németországba, hogy *Göring*-né betegsége az alpesi levegőn keressenek gyógyulást. *Göring* a kura megkezdése előtt meg akarta ismertetni feleségét Bajorország, szűkebb hazája fővárosával. Gondviselészerűen éppen akkor érkeztek Münchenbe, amikor ott az emlékeztető tüntetés lezajlott s *Göring* összetalálkozott *Hitler*-rel. *Hitler*-nek éppen ekkor ügyes, megbízható, jól dekorált világháborús tisztre lett volna szüksége: kapóra jött *Göring*, aki rájött, hogy neki ebben a táborban van a helye. A futó találkozásból életre-halálra szóló szövetség lett s *Göring* ettől kezdve vakon követte mindenüvé vezérét. *Hitler* a rohamosztagosok parancsnokává nevezte ki a világháborús hajtársát, csakhamar igen megszerette és teljesen bizalmába fogadta. *Göring* már ott menetel mellette a feldherrnhalle-i puccsnál is, meg is sebesül. *Hitler*-t lefogják és várfogságra ítélik, de *Göring* nem távolodik el tőle, csak amikor már őt is el akarják fogni, menekül ki az országból. 1927-ben tér vissza, amikor a mozgalom ismét előtérbe kerül és vezéréit közkegyelemben részesítik.

Göring hamarosan a mozgalom egyik legfőbb irányítója és *Hitler* jobbkeze, első munkatársa lesz. 1932-ben, amikor a nemzetiszocialista párt a Reichstag legnagyobb pártcsoportja lett, *Hitler* öt jelölti elnöki tisztségre. Jelentősége, befolyása és munkaköre hatalmasat nő, amikor *Hitler* lesz a birodalom kancellára. Vele tölti be a porosz miniszterelnökséget, továbbá a birodalmi légügyi miniszterséget; vezetése alá kerül a porosz államrendőrség. Különösen előtérbe nyomul személye, amikor *Hitler* négyéves tervének végrehajtását és lebonyolítását *Göring*-re bizza. Itt mutatkozik meg különösképpen *Göring* tudása. Feladatához rendki-

vüli buzgalommal és szívóssággal fog, pontosan, körültekintően, nagyvonalúan látja el, hatalmas szervezetet épít ki, amely ipari, gazdasági és kereskedelmi téren egyaránt nagyot alkot. Ennek következménye volt, hogy a Führer a háború kitörése előtt rábízta a legfőbb gazdasági vezérkar irányítását, szinte a birodalom legfőbb gazdasági diktátorává teszi meg. *Göring* maradandó érdeme, hogy a német nép olyan zökkenésmentesen tudta mindaddig viselni hatalmas háborúját és a német gazdaság szilárd a háborús viszonyok közepette is. A közéletmezés, a hadsereg élelmezése és a megszállott területeken végzett inszenyhitő munka zavartalansága csak úgy vált lehetővé, hogy a *Göring* megszervezte a gazdaságot, az ipart, a gazdaság szilárd, a fontosabb élelmiszerekből és nyersanyagokból hatalmas mennyiséget tárolt és tartálékolt.

Maradandó munkát végzett a fegyverkezés terén is. A német légiere ma büszkesége a birodalomnak, teljesítménye akár a repülőket, akár a repülőgépeket nézzük, egyként hámulatraméltó. *Göring* volt az, aki megreformálta a repülőgépgyártást, állandóan lendületben tartotta ezt a háborús iparágát, gondoskodott a repülőképzés nagyvonalú menetéről és zavartalanságáról. A német légi főnök, akár az angol, akár a francia légiereket nézzük, mindenképpen nyomasztó és nem nehéz megjósolni, milyen elhatározó és döntő szerepet tölt be az Anglia elleni háborúban is.

Meg kell említeni még, hogy ennek a nagy katonának diplomáciai érdemei is vannak. Ezeket jórészt még akkor szerezte, amikor *Neurath* állt a *Wilhelmstrasse* élén. A tábornagy fonta szorosra a szálakat a birodalom és Olaszország, valamint a birodalom és Jugoszlávia között. Sűrűn kereste fel Rómát, — az első nemzetiszocialista államférfi volt, aki ellátogatott a fasiszta fővárosba. — Belg-

Látogassa meg a Bécsi Őszi Mintavásárt

1940 szeptember 1-től 8-ig.

Díjtalan beutazási vizum. 60%-os menetdíj-kedvezmény a német birodalmi vasutakon, 50%-os visszautazási kedvezmény a román államvasutakou, 33%-os menetdíj-kedvezmény a magyar államvasutakon.

A beutazási vizum iránti kérvények 1940. augusztus 9-ig benyújthatók.

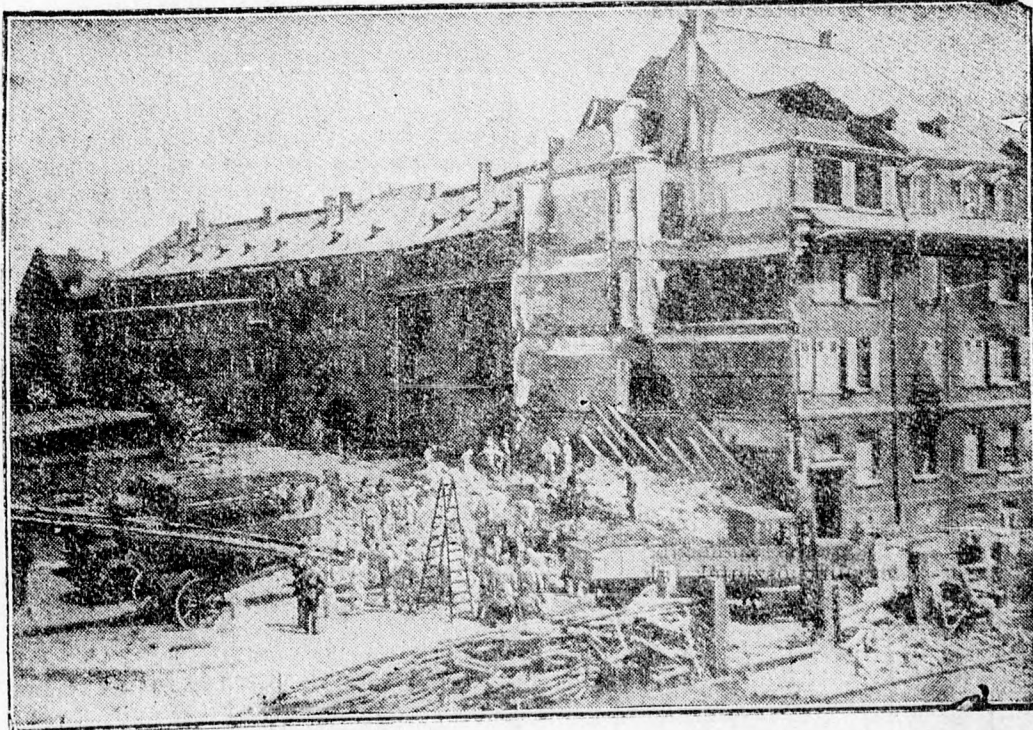
Jelentkezés, felvilágosítás és ismertetők: a Vásár budapesti képviselői: Str. Caima-tei 16, telefon 5.25.33, a német birodalmi vasutak idegenforgalmi irodájánál, Bucaresti. Calea Victoriei 114, telefon 5.12.80 és az ország összes utazási irodái által.

rát, járt Athenben, Szófiában s egy ízben ellátogatott a magyar fővárosba is. Nagy híve volt a német-francia megértésnek, de nem az ő hibája volt, hogy ezen a téren az 1939 szeptemberében kitört háború végzetes hátraarcot csinált. Most mindenestre látni, hogy, ha Franciaország azt az utat választja, amelyet Daladier Münchenbe tett meg s nem azt, amely Londonba vezetett. — Franciaország ma is békében élhetne és nem kellett volna elszenvednie nagy vereségét. *Göring* egyébként ezívesen és buzgón szorgoskodott a nagy problémák kibogozásánál, rokonszenves, uri egyéniségével sok nehézséget, akadályt áthidal, elhárított, megszüntetett. Odahaza rendkívül népszerű. Erőteljes férfiaságával, lovagias gondolkozásmódjával, katonai pompazeretével, sokkal inkább imponál az átlagos német mentalitásnak, mint *Hitler* bármelyik munkatársa. Sok történet forog közszájon róla Németországban, háborús magatartásáról, haditetteiről még az első világháború idejéből. Legszébb ezek között az, amikor egy, a franciák szolgálatában álló dán repülővel harcba bocsátkozott. Az ellenség gépfegyvere felmondta a szolgálatot. *Göring* elrepült mellette és szabadjára engedte. A dán repülő évek múlva is emlegette a bajtársias ellenfelet.

Angol hadihajó ágyúlövésrel feltartóztatott egy spanyol motoroshajót

Madridból jelentik (Stefani): A *Villa Madrid* nevű motoros hajót, mely Barcelonából első délamerikai útjára indult, a gibraltári szorosban feltartóztatta egy angol segédcirkáló, mely vaktöltéssel ágyúlövést adott le. Az angol

hajó tisztségei átvizsgálták a motoroshajón az utasok névjegyzékét, a hajó rakományát és a hajópapírokat, azután megadták az engedélyt az út folytatására. A *Villa Madrid* a vizsgálat után befutott Cadiz kikötőjébe.

Az angolok rendszeresen bombázzák a nyílt német városokat. Ez a Köln nyugati német város bombázása után készült, egy összeomlott házcsoporthoz.

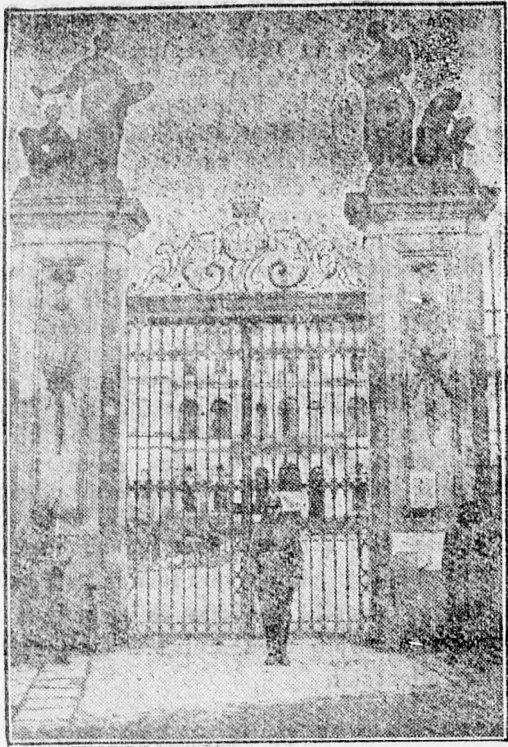
Ujabb titkos diplomáciai iratok kerültek napvilágra

A németek nyilvánosságra hozták a varsói külügyminiszteriumban talált okmányokat is

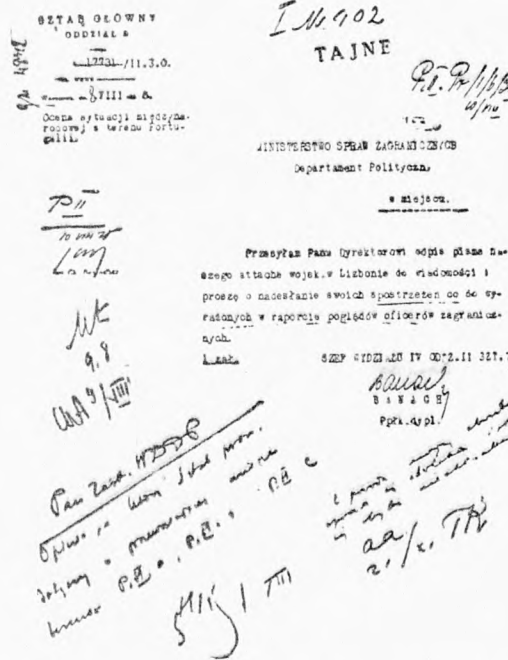
Mint ismeretes, a német külügyminisztérium által kiadott Fehér Könyv, amelyben a háború előzményeit érintő okiratokat is közreadták, főképp Amerikában élénk visszhangot keltett. Ebben a Fehér Könyvben kapott helyet az új európai háború előzményeit felderítő lengyel okiratok első sorozata is. Ezekből az okiratokból kikerül, hogy

a lengyelek már 1938-ban tárgyalásokat folytattak a nyugati hatalmakkal, egy, Németország ellen indítandó háborúról.

Varsó ősrégi kastélyában, ahol Beck külügy-

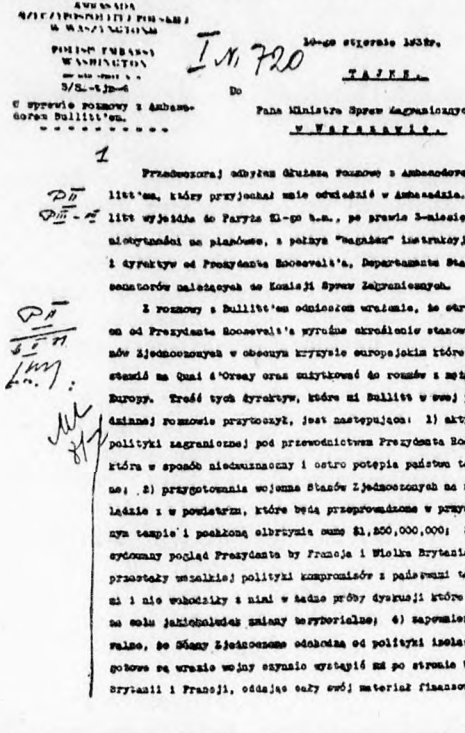
miniszter vezetésével a lengyel külügyminisztérium azékkelt, tömegével találtak a németek olyan okmányokat, amelyek a titkos diplomácia működésére érdekes világosságot vetnek. Az egyik dokumentum:

Banoch alezredes, a lengyel vezérkar egyik osztályfőnökének 1938 augusztus 8-án kelt levele, amelyben közli a varsói külügyminisztériummal a liszaboni lengyel katonai attasé egyik tudósítását. A katonai attasénak már akkor módjában volt értesüléseket szerezni a nyugati hatalmak háborút előkészítő törekvéseiről és ezeket a híreket természetesen nyomban közölte is kormányával.

Kövess engem
P. Lukács Mansvét O. F. M. missziós beszéde
I. II. Ara kötetenként 150 Lei és portó
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

A másik dokumentum nem kevésbé érdekes. Ez az okmány gróf Potocki washingtoni lengyel követ Varsóba küldött tudósítását tartalmazza: világo-

san kitűnik belőle, hogy Potocki gróf lengyel követnek Bullit amerikai követ már 1939 januárban kijelentette (saját felelősségére-e, vagy pedig határozott utasításra, az még eldöntetlen), hogy Amerika háború esetére az európai plutokrácia mellé fog állani. Ugyanakkor Bullit követ Roosevelt elnök céljait adta meg, hogy az angolok és franciák minden békehajlandósága ellen fog dolgozni s rá akarja bírni a délkeleti államokat a háborúra Németország és Olaszország ellen.

Hogy ez a titkos diplomáciai tevékenység mennyire nem sikerült, azt a jelenlegi délkelet-európai helyzet bizonyítja legjobban s ebben a tekintetben Anglia minden diplomáciai furfangja kárba vesztett! (—la.)

Hogyan alkalmazható az amnesztia a közvetett adókra

Részletesen ismertettük az új adóamnesztia törvénynek a különböző egyenesadókra vonatkozó részleteit. Az alábbiakban a törvénynek ama utolsó cikkeit ismertetjük, amelyek a többi adókra, főleg a közvetett adókra vonatkozik.

Tőkekamatadó.

9. cikk. Mindazok, akik a tőkejövedelmi adók levonására és befizetésére vagy bejelentésére kötelezettek, akik az egyenesadótörvény II. fejezetében említett ingójövedelmi (tőkekamatadó) adót nem vonták le, nem fizették be és nem jelentették be, mentesülnek az 1940. április 1-ig esedékes tőkekamatadó, az aditionális, szupracota adók és bírság befizetése alól, ha 30 napon belül bejelentik a legutóbbi évben elért ilyen természetű jövedelmüket és a bejelentéstől számított 30 napon belül a tőkekamatadónak az államot illető részének 25 százalékát kifizetik.

Személyzeti adó.

10. cikk. Mindazok, akik az egyenesadó törvény V. fejezete szerinti alkalmazotti adók levonására, befizetésére és bejelentésére kötelezettek és az 1939. április 1-ig esedékes adót nem jelentették be, mentesülnek ezen adó, bírság és verifikálás alól, ha 1939. évi megadózatlan fizetéseket 30 napon belül bejelentik és az ezen évre eső személyzeti adójukon kívül az adónak az államot illető része 25 százalékát befizetik.

Az előző bekezdésben említett kedvezmény csak akkor áll fenn, ha az előző évi adó, valamint a 25 százalékos hányad az állam jogainak megállapításától számított 30 napon belül befizetést nyer.

A szabadfoglalkozásuk adója.

11. cikk. Az egyenesadó-törvény 48. szakaszában említett adózók, akik szokásosan folytatott kereskedelmi foglalkozásuk, vagy folyamatos jellegű hasznosított kitermelésük után 1940. április 1-ig nem adóztattak meg, mentesülnek az adó alól és kegyelmezettek a bírságra nézve 1940. április 1-ig, ha a jelen törvény kihirdetésétől számított 60 napon belül bejelentik megadózatlan jövedelmüket és az 1940—41. évi adó az államot illető részének 25 százalékos hányadát a kivetési jegyzőkönyv vételétől számított 45 napon belül befizetik.

12. cikk. Mindazok, akik az egyenesadó-törvény 45, 51 és 53. szakasza szerint kötelesek az al-

kalmi jövedelmeket bejelenteni, levonni és befizetni és akik ezt 1940. április 1-ig beazárolag nem tették, mentesülnek az állami adó befizetésétől és kegyelemben részesülnek a bírságra nézve, ha a jelen törvény megjelenésétől számított 60 napon belül 1939. április 1-ig realizált jövedelmüket bevallják és a kivetési jegyzőkönyv vételétől számított 45 napon belül befizetik 1939—1940. évre megállapított adójuk 25 százalékát.

A fogyasztási adók amnesztíája.

A szó igazi értelmében vett amnesztíában részesülnek a fogyasztási és utadó elleni kihágók, mivel ezek minden befizetés nélkül kegyelemben részesülnek. Ez alatt értendő: malombérlők, pékek, lisztfeldolgozó üzemek, olajmalmok és azok az üzletek, amelyek mint mellékággal foglalkoznak, fogyasztási illeték alá eső árucikkal, a liszt- és növényi olaj forgalombahozatalával foglalkozó falusi kereskedők. Ugyanígy kegyelemben részesülnek a monopóliumtörvény szerinti kihágást elkövetők egyrésze, így azok, akik engedély nélkül üstön mást, mint gyümölcsből készült alkoholt készítettek, a bejelentés előtt kezdték a gyártást, a szesz-főző üetökre helyeztek pecsétet feltörték, a M. A. T. értesítése nélkül bort pároltak, a M. A. T. törvény 39. és 41. szakaszaiban foglalt bejelentésnek nem tettek eleget.

Mentesítik a fogyasztási adó alól a M. A. T. törvényben előírt alakosságokat be nem tartó szesz-főzőket és végül mindazokat, akik 1940. április 1-ig beazárolag engedély nélkül adtak el szeszest italt.

Hatvan napos bejelentési és 45 napos befizetési kötelezettség mellett kegyelemben részesülnek azok, akik a vámtörvény ellen vétettek.

Mindenki, aki a mostani törvény alapján amnesztíában részesül, az 1940. április 1-ig esedékes azon adó, vagy illetékre nézve mentesül a jövőbeni verifikálás alól, amelyre nézve a fentiek szerint elnyerte az amnesztíát.

Nem részesülhetnek amnesztíában azok a kihágások, amelyekre nézve már fel vették a jegyzőkönyvet.

Külön amnesztíában részesülnek azok, akik 1940. április 1. és 1940. augusztus 1. között követtek el adóeltitkolást. Ezeknek az eltitkolt adót vagy illetéket 30 napon belül teljes összegben kell bírság nélkül befizetni.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér. — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekkszámánk sz.: 80.037. Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A bucurești időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt észak szél, délután több felhő, néhány helyen kisebb záporosó lehet, a hőmérséklet emelkedik.

KIRÁLYI TÖRVÉNYRENDELET TILTA LONDONI ROMÁN NAGYKÖVET MEGBIZATÁSÁNAK MEGSZÜNETESÉSRŐL. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap hétfőn megjelent száma királyi törvényrendeletet közöl, amelynek értelmében július 23-án megszűnt Viorel V. Tilca londoni román nagykövet megbízatása.

Arad megye új prefektusa elfoglalta hivatalát. Aradról jelentik: A belügyminiszterium rendelkezése értelmében az aradmegyei prefektúra vezetését szombaton ismét Ionescu Iuliu dr. közgazdasági vezérfelügyelő vette át, aki tudvalevőleg a közelmúltban már hónapokig működött az aradmegyei prefektúra élén. A miniszteriumi rendelkezésnek megfelelően Baleanu Ioan dr. ezredes, az eddigi prefektus szombaton délelőtt átadta hivatalát Ionescu Iuliu dr.-nak. Baleanu Ioan dr. július 13-án átfejtett ki tevékenységét Aradon és ezen rövid idő alatt is megbecsülést vívott ki a maga számára.

SZOMBATON MINDEN ÜZLETET NYITVA KELL TARTANI. Bucurestiből jelentik: Tekintve, hogy az ország területén több üzletet szombaton zárva tartanak, Stan Ghitecu munkaügyi miniszter elrendelte, hogy az érvényben levő zárórendelet értelmében az összes üzletüket szombatonként nyitva kell tartani.

A Sfatul Negustoresc új telefonszáma: 1336.

JAPÁN A LIPCSEI ŐSZI VÁSÁRON. Japán, amely már több mint egy évtizede minden évben részt vesz a lipcsei vásáron, képviselve lesz az 1940. évi őszi vásáron is, amelyet tudvalevőleg augusztus 25 és 29 között tartanak meg. Ez alkalommal elsősorban a japán selyemipar termékeit mutatják be.

Büntetés-elengedés a csempészeknek. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter utasítást adott a vámközegeknek, hogy a vonatkozó amnestia-törvény 23-ik szakasza értelmében vámformaságok nélkül behozott — tehát csempészt áruk után kivett büntetéseket elengedik. Elégésses az illetőknek a behozatali illetéket megfizetni. A csempészeknek szeptember 30-ig kell jelentkezniük az illeték lerovására. A vámilletékcsalások ügyében szintén elengedik a büntetéseket, ha 45 napon belül jelentkeznek.

Több közszükségleti cikk hiánya érezhető a fővárosban. Bucurestiből jelentik: A Porunca Vremi hosszú beszámolót közöl a fővárosi és a vidéki élelmiszer és különböző cikkekkel való ellátásának problémáiról. Megállapítja a lap, hogy nemzetgazdasági miniszter ismeretes intézkedései folytán a fővárosi faellátása ebben a pillanatban biztosítva van. Nagy kérdés azonban a téli tüzfűfaellátás. Jelentős módon érezhető azonban Bucurestiben az étolaj, a gyapot, a vasárak és a talpbőr hiánya. A szeszitalok, de különösen a bor hiánya érezhető még. Bár az élelmiszerhiány szülővidékeken még nagy készletek vannak, a rossz terméskilátások miatt a termelők nem hozzák piacra tavalyi termésüket.

Rövid hírek a Tisza-Iza partjáról. Tudósítónk jelenti: Paulovics Stana 25 éves család-lyányt találták a Locotinent Popescu-utca 25. szám alatti ház konyhájában. A nyomozás megindult a halál okának megállapítására. — Máramaroszigeten a rendőrség bezáratta az „Irene Grand” tanciskolát; mert nem volt törvényes működési engedélye. — Máramaroszigeten felülvizsgálták a berkocsik díjazását. A vizsgálat alkalmával a berkocsisok viteldij emelést kértek. Kérésük ügyében döntés nem történt.

URDAREANU, A KIRÁLYI HÁZ MINISZTERE UTÓKURÁRA VIDEKRE UTAZOTT. Bucurestiből jelentik: A bucuresti rádió jelenti, hogy Ernest Urdareanu, a királyi ház minisztere betegségére után utókurára a fővárosból vidékre utazott.

Uj prefektus Maros megye élén. Marosvásárhelyről jelentik: Augusztus elsején lejárt Petre Dumitru ezredesnek, Maros megye eddigi prefektusának megbízatása. Az ezredes Pantea Stefanának adta át a vármegye vezetését.

138 keresztény orvost nevezett ki az egészségügyi miniszter a rendelkezési állományba helyezett zsidó orvosok helyébe. Bucurestiből jelentik: A „Porunca Vremi” közlése szerint az egészségügyi miniszterium szolgálatából eddig 138 zsidó orvost helyeztek rendelkezési állományba. A megüresedett helyekre keresztény orvosokat neveztek ki. A miniszterium kötelezte a kinevezett keresztény orvosokat, hogy azonnal jelentkezzenek kinevezési helyükön és kezdjék meg működésüket. A menekült orvosoknak és a katonai szolgálatot teljesítő orvosoknak helyzetükről jelentést kell tenni az illetékes egészségügyi felügyelőnek, vagy a megyei és városi tisztifőorvosi hivatalban.

RENDES TANULÓKÉNT IRATKOZHATNAK BE AZ ISKOLÁKBA A POLITIKAI VÉTSÉGEK MIATT ELITÉLT IFJAK. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszterium tudomására hozza az érdekeltettek, hogy mindazok a tanulók, akik politikai vétségek miatt fegyelmi büntetést kaptak, ismét beíratkozhatnak rendes tanulókként az iskolákba.

Az örökösödési illetékek kedvezményes befizetése. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint azok, akik az örökösödési illetékeket október 1-ig kifizetik, mentesek a törvényesen felszámítható kamatok, költségek és emelések alól.

A gázművekben gyógyítják a szemárhögést. Lipcseiből jelentik: A lipcsei orvosok a szemárhögés ellen új gyógymódot fedeztek fel. A beteg gyermekeket egyszerűen — a gázművekhez küldik. Nagyszámu kísérlet igazolja, hogy az alumíniumtartalmú föld, melyet a gáz tisztítására használnak, — miután körülbelül egy fél évig mintegy szűrőként szerepelt — a szemárhögés hatathatos ellenszere. A lipcsei gázművek ezért a városi egészségügyi hatóságokkal egyetértésben ezt a helyiséget, amelyben az elhasznált alumínium-földet további vegyszert kiaknázása előtt elraktározzák, két nagy gyermekjátékszótérrel szerelték fel. A kis páciensek kedvére turkálhatnak ásójukkal a gyógyhatású földben, amelyből a fellazítás következtében bizonyos, eddig még meg nem határozott gázok szabadulnak fel. Ezek az alumínium-tartalmú földből kiáradó gázok nagy mértékben járulnak hozzá a szemárhögés gyógyításához.

Elfogták a Belényes melletti templomrablót. Belényesről jelentik: Jelentették a csendőrségnek, hogy az egyik Belényes melletti templomba ismeretlen tettesek betörték és a templomot teljesen kifosztották. A betörők elrabolták a kis templom összes kegyeszeit, a terítőket, stb. A jelentés alapján a nagyváradi rendőrség is bevezette a vizsgálatot és a bűnügyi osztály nyomozása sikerre vezetett. Tegnap délelőtt elfogták egy cigánylegényt, akinél a megmotozásakor kegyeszerket és oltári tárgyat találtak. Igazoltatásakor kiderült, hogy Gábor Miklósnak hívják és bevallotta, hogy néhány társával együtt ő követte el a Belényes melletti templomrablást. Kihallgatása után Gáborot átkísérték a belényesi csendőrségre, hogy a helyszínen folytassák a nyomozást a többi cirkosok kézrekerítésére.

200 ezer lei értékű holmit lopott össze egy vasutas. Máramarosziget. Saját tud. A sziget-kamarai csendőrség őrizetbe vette Moiş Mihály vasutast, aki huzamosabb idő óta sorozatos lopásokat követett el. Az összelopkodott holmi értéke hozzávetőlegesen 200 ezer lei. A megtévedt vasutast a kolozsvári katonai törvényszék elé állították.

Az áruuzsorabíró marosvásárhelyi ítélet. Marosvásárhelyről jelentik: A városi árellenőrző bizottság mellett működő uzsorabíró-ság az év elejétől augusztusig 898 ezer 119 lei büntetést rótt ki a marosvásárhelyi kereskedőkre. A kereskedők részben nem rendezték az árlistával, részben nem tartották be az árakat, vagy nem tüntették fel az egyes cikkekben az eladási árat.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadóhivatalunkban.

Románia első gépkocsi szállítója: Németszág. Bucurestiből jelentik: (Uta-Press). Egy legutóbb kiadott hivatalos kimutatás szerint Romániában 1938. év végén összesen 10.954 km. sötter, 1092 km kikövezett és 1428 km természetes ut volt. Utóbbiak hosszúsága természetesen növekszik, ha a községi utakat is hozzászámítjuk. — 1938. év végén Romániában 32.688 gépkocsi volt, ebből 22.058 személyautó, 2381 autóbussz, 7744 tehéngépkocsi és 505 ciszternagépkocsi. Azonkívül összeszámláltak az országban még 1532 traktort és 2052 motorkerékpárt. Így 1000 négyzetkilométerre 21.23 autójármű esett, míg Németszágban ugyanabban az időpontban 682,90. — Atlas 1.5 milliárd lei értékben vásárolt Románia külföldről autójárművet évente. Ebből 1938-ban Németszagra 489.6, USA-ra 181.4 és Franciaországra 156.10 millió lei esett. Német szakkörök véleménye az, hogy az ország nagysága mellett az utak hossza igen kevés.

ZSIDÓELLENES Tüntetés a francia RIVIERÁN. Nizzából jelentik: A francia Riviera helységeiben és Nizza városban zsidóellenes tüntetések zajlottak le.

Az amerikai Vöröskereszt háboru tevékenysége. Newyorkból jelentik: A Newyork Herald közli az amerikai Vöröskereszt hivatalos közleményét. A közlemény szerint az amerikai Vöröskereszt másfélmillió tonna élelmiszert, gyógyszert és ruházati cikkeket küldött a hadviselő államoknak. A szállítmányokat főképpen az angol, francia, holland és norvég lakosság számára küldötték és a küldemény értéke 8 millió dollár. Az elszállítás 155 kereskedelmi hajó végzte, amelyek közül 41 az Egyesült Államok kereskedelmi flottájának egysége volt.

A készbőrök új illetéke. A Hivatalos Lap legutóbbi számában rendelet törvény jelent meg, amely elrendeli, hogy sem az állatvásárokról, sem a vágóhidakról nem engednek felhozni olyan szarvasmarhát, amelynek hátsó részét a bőrgöly-álca megtámadta. A bőrgöly elleni védekezés költségeinek fedezésére a törvény értelmében új illetéket róttak ki. Ezt az illetéket a bőrgyárak fizetik, még pedig egy lejt minden kilogramm kész bőr után. A külföldi bőrkönel ezt az illetéket a vámhivatalnál szedik be.

Halálosvégű csónakázás a Szent Anna-tavon. Kézdivásárhelyről jelentik: A háromszékmezei Torja községből nagyobb társaság rándult ki a festői szépségű Szent Anna-tóhoz. A kirándulók csónakra ültek s körül akarták evezni a tavat. Hirtelen vihar keletkezett s a csónak a part közelében felfordult. A benne ülők uszással vergődtek partra, Vargha József 27 éves torjai cipészmeister azonban nem tudott uszni és elmerült a hullámokban. Holttestét csak másnap találták meg.

Halálragaszt egy asszonyt a járdára felrohogott tehérgépkocsi. Kolozsvárról jelentik: Eddig még ki nem derített okokból végzetes szerencsétlenség történt vasárnap délelőtt a Mihai Viteazul-tér és a Calugaritelor-utca sarkán. Egy súlyosan megrakott tehérgépkocsi a térre való kikanyarodás közben a járdára rohant és elütött egy arra haladó idősebb asszonyt. A gépkocsi a szerencsétlen asszonyt a ház falának szorította és azonnal megölte. Az ügyeletes rendőrszem jelentésére az ügyészség részéről Lan dr. ügyész, a rendőrkvesztura részéről pedig az ügyeletes rendőrkapitány és Major dr. tiszti főorvos szálltak ki a tett színhelyére. A bizottság megállapította az azonnal beállított halált. Miután az áldozat személyazonosságát még nem lehetett megállapítani, azonnal megindították a nyomozást kiletének felderítésére.

Felmentett a katonai törvényszék egy boszszuból megvádolt hunyadmezei gazdát. Kolozsvárról jelentik: Szabó Istvan hunyadmezei gazdálkodó június hatodikán üzleti útjára igyekezett hazafelé. Haza is érkezett s otthon megdöbbenve hallotta, hogy eljárást indítottak ellene azon a címen, hogy a gorbói állomáson államellenes és igaztató kijelentéseket tett. Szabó ügye a kolozsvári katonai tábla elé került, ahol a tárgyalás során bebizonyosodott, hogy a vádlottat bosszu műve juttatta a bíróság elé. A tárgyaláson Maier Titus védőügyvéd bebizonyította, hogy a vádlott egész családja állam és alkotmány tisztelő, majd megemlítette, hogy a vádlott testvére volt az a katona, aki 1938-ban a Szamosba ugrott, hogy két katonalovatt megmentse. A két lovat sikerült is megmenteni, de ő életével fizetett kötelességtudásért. A katonai törvényszék hosszas tárgyalás után elfogadta a védelem érveit és meggyőződve a vádlott ártatlanságáról, Szabó Istvánt felmentette.

Lisztés kenyérhiány fenyeget Nagyváradon

A prefektus és a polgármester a nemzetgazdasági miniszterhez fordultak sürgős megoldásért

Nagyvárad. Sajat tud. Mint lapunk egyik korábbi számában részletesen megírtuk az idei buza-termés messze alatta marad még az átlagos közepes termésnek is. A régi készletek nagyrészt kifogytak s az új búza, ha meg is jelent a piacon, a felhozatal a legkevésbé sem fedezi a mind növekvő keresletet. Ez jórészt annak tulajdonítható be, hogy a cséplés még az ország legtöbb vidékén csak most van teljében — s a gazdák különben sem hozzák fel kevés felesleges búzájukat, mert a kormány a lépcsőzetes ár-emeléssel maga készíti a termelőket arra, hogy buzakészletüket tartogassák, amíg jobb árat nem kapnak érte.

Ez a helyzet rövid idő alatt nagy nehézségeket gördített különösen a városok normális liszt- és kenyér-ellátása elé. Így Nagyváradon az elmúlt héten egyik napról a másikra eltűnt a piacról a buza. A kevésszámú nagymalom raktáraiban a buza hiány miatt csak csökkentett

üzemmel dolgozhatnak s úgy a nagyobb sütődék, mint a kisebb pékműhelyek csak egy-két napra tudják liszt-szükségletüket beszerezni. A sütőiparosok előre látták ennek a helyzetnek a bekövetkezését s idejében jelentkeztek a polgármesternél — s sürgős lépésekre kérték a város liszt- és kenyér-ellátása érdekében.

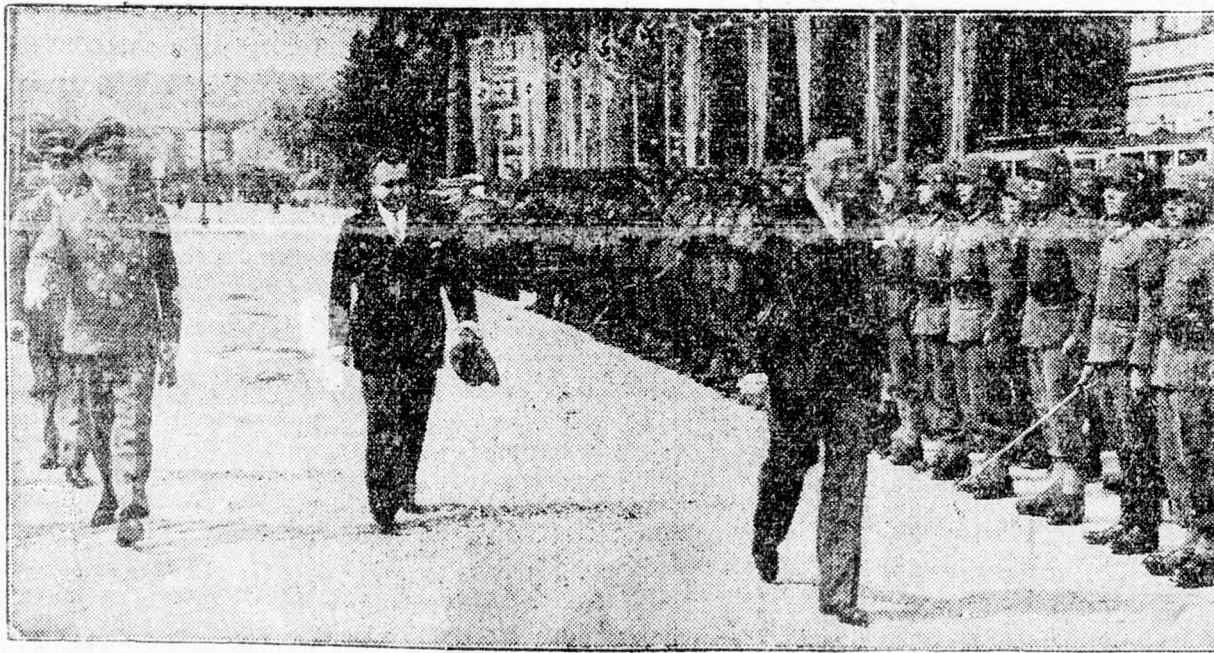
Chirila polgármester jelentést kért előbb a malmoktól, majd helyszíni szemlét tartott a terménypiacon s a tapasztaltak alapján jelentést tett Todorut tábornok, prefektusnak.

A prefektus és a polgármester azután együttesen táviratoztak a nemzetgazdasági miniszterhez, akitől a megye és a város lisztellátásának biztosítására támogatást kértek. A táviratban kérték, hogy a miniszterium jelölje meg azokat a helyeket, ahol a váradi malmok lisztet vásárolhatnak. A polgármester reméli, hogy rövidesen lényeges javulás áll be.

A salzburgi megbeszélésekről

Dr. Tiso, Szlovákia köztársasági elnöke Salzburgban folytatott tárgyalásokat. Ez a kép Salzburgba való érkezésekor készült a pályaudvaron.

A bulgár államférfiak a salzburgi tárgyalások után megszemlélték a díszszázadot. Ezen a képen Filoff bulgár miniszterelnök és Popoff külügyminiszter látható, baloldalt Ribbentrop

Olcso és megbizható
tüzifa beszerzés kisembereknek, intézményeknek

Jeney Sándor

apritott és hasábos tűzifa kereskedőnél
Nagyvárad, Str. Nistrului 5.
Telefon: 12-03

A Kereskedő Tanács központja részletfizetési kedvezményt kért a pénzügyminiszteriumtól a kereskedők adóira nézve

Bucurestiből jelentik: A Sfatul Negustoresc Kereskedő Tanács központi vezetősége a napokban ülést tartott, Niculescu-Ritz szenátor elnöke alatt. Az ülésen Niculescu-Ritz szenátor részletesen ismertette azokat a tárgyalásokat, amelyeket a pénzügyminiszterrel folytatott az adóamnestia törvénnyel kapcsolatban. Megállapította, hogy sikerült érvényre jutni a kereskedők legtöbb kívánságát. Tekintve azonban, hogy az amnestia befizetési határidejei nagyon rövidek és a mai rossz üzletmenet mellett a kereskedők ekkora összeget ilyen rövid idő alatt előteremteni nem tudtak, a Sfatul Negustoresc vezetősége memorandumban arra kérte a pénzügyminisztert, hogy úgy az amnestiával kapcsolatos tételekre, mint a kereskedők egyéb adóira nézve engedélyezzen havi részletfizetési kedvezményt.

Megemlékezett az elnök a Sfatul Negustoresc egyéb sikeres akcióiról is. Így országosan sikerült rendezetni a szórakozóhelyek, éttermek, s.b. éjjel 1 órai zárójának kérdését.

A bejelentés után a kereskedők időszerű kérdéseit beszélték meg és az elért eredményekért meleg ünneplésben részesítették Niculescu-Ritz szenátor-elnököt. Majd elhatározták, hogy a pénzügyminiszternek köszönő táviratot küldenek a kereskedőkkel szemben tanúsított megértésért.

Az 1939 előtti termésből származó bor és pálinka után továbbra is meg kell fizetni a literenkinti forgalmi adót

Aradról jelentik: A szőlők után fizetendő új adók alkalmazásával kapcsolatban most 160.388—1940. szám alatt tájékoztató rendelkezés érkezett a pénzügyminiszteriumból az aradi pénzügyigazgatóságra. A rendelet hivatkozik arra, hogy a szőlőültetvényekre kivetett adó életbeléptetésével egyidejűleg megszüntették a bor után fizetendő monopól illetéket, valamint forgalmi adót és azt hektáronkénti fix illetékkel helyettesítették. Az említett törvény 48. szakasza értelmében az 1939. előtti termésből származó bor- és pálinkamennyiségek után továbbra is fizetendő a forgalmi adó.

Tekintve hogy nehézségekbe ütközne a fenti mennyiségek után járó forgalmi adónak azok eladása alkalmával való behajtása, a miniszterium utasította a pénzügyigazgatóság szerveit, hogy most állapítsák meg a szeszmonopól vezérgazgatósága által kiadott 30.402—1940. számú rendelete alapján felvett jegyzőkönyvek figyelembevételével az 1939. előtti termésből maradt bor- és pálinkamennyiségeket és ha még nem hajtották be a forgalmi adót, állapítsák meg azt és gondoskodjanak annak azonnali behajtásáról. A forgalmi adó tartozás megállapításánál az említett jegyzőkönyvekben foglalt mennyiségeket veszik alapul és ezek után dekaliterenként 2 lei forgalmi adót hajtának be, ami 4 százalékos forgalmi adónak felel meg a dekaliterenkénti 50 lei érték után, amelyet különben az 1936. december 4-i 292.476. számú körrendeletben állapítottak meg. Hangsúlyozza a pénzügyminiszteriumi körrendelet, hogy csak azon bor- és pálinkamennyiségek után kell behajtani a forgalmi adót, amely után eddig ilyen adót még semmilyen alakban nem fizettek.

Uj rendszer a liceumok nyolcadik osztályában

Bucurestiből jelentik: Ófelsége a király törvényrendeletet írt alá, amely módosítja a középiskolai oktatásról szóló törvényt. Eszerint a nyolcadik liceumi osztály csak azok számára lesz kötelező, akik főiskolákon akarják folytatni tanulmányaikat. A nyolcadik osztály ismét érettségi előkészítő osztály lesz, két tagozattal irodalmi és tudományos tagozattal. Mindkét tagozatban kötelezőleg tanítani fogják a német és az olasz nyelvet, amelyek közül a növendék választhat. Annak a csoportnak, amely a német nyelvet választotta, heti egy órában olasz közművelődési ismereteket adnak elő; az a csoport pedig, amely az olasz nyelvet választotta, ugyancsak heti egy órában német közművelődési ismereteket tanul.

Sidorovici beszédet intézett az országörökhöz

Bucurestiből jelentik: Teofil Sidorovici, országörparancsnok, Claudio Isopescu, római egyetemi tanár és Enescu Bughea tábornok kíséretében meglátogatta a breazai országör-tábor, Sidorovici beszédet intézett a tábor hét-száz országöréhez, amelyben többek között a következőket mondotta:

Rövidesen parancsnokok lesztek s ki tudja, holnap nem foglalja-e el valamelyik köztületek egyik nagy egységünk vezető tisztségét. Az, amit a súlyos megpróbáltatások alatt nyújtottatok, bizonyítéka annak, hogy teljes reménnyel bizakodhatunk az ország millió országörében. Általatos akar az Uralkodó kialakítani egy erejében bízó országot, ezt kívánja nagy királyunk, aki szeretettel s a jövőbe vetett bizalommal gondolt reátok. Éljen a király, éljen Mihály nagyvajda.

Az országörök ezután elénekelték a királyhimnusz, majd Isopescu tanár beszélt az olasz ifjúsági szervezetekről.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye

Ma, kedden este 9 órakor és csütörtökön este 9 órakor Dalol a nyár.

Időszerű, kedves és mulattató nagyoperett a Dalol a nyár, amelyet most mutatott be Hegyesi Ferenc társulata. Megérdemli ez az új operett, hogy mindenki megnézze és főleg megérdemli az alkalmi színtársulat, hogy zsufozt házak nézzék végig a lelkes előadást.

Kertész Mancsi, Pallucz Vilma, Gróza Böske, Haller Sándor, Hegyesi Ferenc, Bereng, Beregi és Fekete Mihály alakításai mind elsőrangúak. Szatmáry Endre tanította be a Dalol a nyár zenéjét és Fekete Mihály rendezte a darabot.

Kává habbal a címe annak az operettnek, amelyet vasárnap mutat be a váradi alkalmi színtársulat. Eisemann és Szatmáry Endre írták a darab zenészáma. Horváth Mici, Kertész Mancsi, Rappert Dódi és Gyarmati Jolán játszik a Kává habbal női főszerepeit. Haller Sándor, Hegyesi Ferenc, Fekete Mihály, Bereng Béla alakítják a férfi szerepeket. Kedvesebb darabot talán régen nem látott a közönség, mint a Kává habbal új operettet.

Jegyek az összes előadásra a színház baloldali pénztáránál már válthatók. Dalol a nyár kedden és csütörtökön. Kává habbal vasárnap 6 órakor és 9 órakor.

Az oradeai mozgókép- színházak műsor:

DORIAN: A NÉP BÁLVANYA.
APOLLÓ: GUNGA DIN.

SPORT

Marialaky Tibor:

Villám-interjú Románia ujdonsült magas- ugróbajnoknőjével

Nagyvárad. Saját tud.

— Halló... halló... Oláh Irmuskát kérem a telefonhoz!

— Nahát, ma mindenki Irmuskát keresi... nincs még bent, pedig már a doktor ur is türelmetlenül várja... Nem, nem korholással, hanem a szerencsekívánatokkal...

...Csöppet sem csodálkozom azon, hogy „ma mindenki Irmuskát keresi”, mert Irmuska, a jövő ügyvéd géprókiasszonya alaposan meglepte ismerőseit. Szombaton szépen befedte az írógépet, hazasietett, egy-kettő behajigálta a legszükségesebb holmikat egy kis kézitáskába, felült a bucuresti-i gyorsra és hétfőn délelőtt mint Románia magasugróbajnoknője szállt ki Nagyváradon a Rápídól...

No de nyugodjanak meg kedves olvasóim és Irmuska kedves ismerősei, — mert nemcsak önöket lepte meg ez a „huszárvaság”, meglepte ez bizony a brassói országos női atlétikai bajnokság zsűrijét is, — sőt a legkomolyabb sportkörök is hihetetlenül csóválták fejüket, amikor a rádióból s a lapokból értesültek, hogy nem az ő esélyeseik, hanem egy sportbérkekben teljesen ismeretlen nevű váradi kislány hozta el a Cenk alól az aranyérmeket... Persze most aztán kíváncsian érdeklődnek, hogy vajjon ki is lehet ez az Oláh Irmuska?

Ötperces séta a váradi korzón

Nincs mit tagadni... engemet bizony elöntött a sárga irigység, amikor az esti korzón egymást tullicitálva ugrottak a szőke és a barna barátnők a mosolygó bajnoknő nyakába. Alig tudtam kihálaszni a kislányt a szűnni nem akaró csókzuhatagból s csak akkor csitultak el valamennyire a leányzók, amikor nagy komolyan bejelentettem, hogy most hivatalos sportriporter minőségben óhajtok legálább néhány percig sétálni a bajnoknővel.

Azt mondják, hogy a lányok nagyon szeretnek beszélni. No én megcáfolom ezt az alapigazságot, — mert a mellettem haladó magas, karsú, szőkehajjú, mosolygózsemű Irmuskát alig lehetett szóra bírni.

— Ugyan mesélje már el, — kérleltem — hogyan jutott eszébe az atlétizálás?

— Hogyan jutott eszembe? ... Tudja, már diákleánykoromban nagyon szerettem tornászni — és mindig szerettem volna sportolni, de sokáig csak a sport utáni vagy lobogott bennem s most talán két hónappal ezelőt az Esta Sun atlétái addig unszoltak, amíg ki nem mentem az edzésekre s Fabián József, az egyesület intézője megkért, próbálkozzam meg a magasugrással... Mennyi is volt? Igen, első alkalommal 120 centit ugrottam, másodszer már százhuszonhetet, azután harmincat, harminchármat.

Egy kislány, akit „ugratnak”

— ... És azután harmincötöt? — szóltam közbe.

— Dehogynis, — felel nevetve Irmuska, — azután az történt, édesanyám megtudta, hogy én mire adtam a fejemet.

— No és haragudott?
— Bizony, zsörtölődött. Mind azzal érvell, hogy „egyedül te vagy olyan csacsi-leány, hogy hagyod magad ugatni.” Csakugyan igaz is volt édesanyámnak, mert én voltam az egyetlen tagja az Esta női szakosztályának... Estefelé tartottuk a tréninget mindig s nem-sokára már csakugyan elértem a százharmincötöt s egy házi versenyünkön megugrottam a negyvenegyet. Gondolhatja, hogy örültem, hi-

szén száznegyvenhárom a román rekord...

— És mondja, Irmuska, hol gyakoroltak, hiszen az egész városban nincs atléta-pálya?

— Látja, ez volt mindig s most is ez a legnagyobb probléma. Nincsen pályánk! Az Esta Sun kis kertés udvarát bocsátotta rendelkezésünkre mindenkor pártfogónk, Steiner István, a gyár német mérnöke, de bizony szűk az udvar s ha jobban neki akartam futni a lécnék, hát a virággyakból kellett spríntelnem. Hiába panaszkodtunk. Váradon nem tördnek az atlétikával. Pedig nem is kerülne olyan sokba az a pálya.

— No de, úgy látom, ezen a rossz pályán is vitte valamicskére?!

— De én ám ennél többet szeretnék! Vasárnap a versenyen a száznegyvenegy győztes ugrás után föltették a léct száznegyvenötöre. Két centivel a román rekord fölött. Tudja, ugy szerettem volna átugrani, de ehhez már nem volt szerencsém, rosszul estem az előző ugrás után — s nem sikerült... Ugy fájt szívem...

— Nem volt lámpaláza? Hiszen ez volt az első nyilvános versenye?

A szövetségi elnök is nekem drukolt...

— Hát nem mondom, szurkoltam egy kicsit, de olyan kedves volt mindenki hozzám. Polangeanu ezredes, az atlétikai szövetség elnöke a feleségével együtt nekem drukolt. „Csak nyugodtan dudúca”, biztatott minden ugrásom előtt. S aranyosak voltak a leányok is, különösen a kolozsváriak; velük barátkoztam legjobban össze.

— Erősek voltak az ellenfelei?

— Harmincötötél még kölencen voltunk, de harmincnégyenél már háromra apadtunk le s azután már könnyű dolgom volt, mert egyedül maradtam. Fabián József, a hűséges intézőnk, talán jobban szurkolt, mint én, pedig neki nem lett volna szabad, mert tagja volt a zsűrinek... Várjon csak, mutatok valamit magának. Nézze, itt van a bajnoki érem.

Izléses, kis sötétkék bársonnyal bélelt tokból kerül elő a csillogó aranyérem. Egyik oldalán palmaágas görög nő. A másik oldalán babérokoszoru közepén ezzel a felirással: I. Atlétikai Bajnokság 1940. Milyen örömet hozott gazdájának ez a kis érem...

... Elvisznek a Balkán olimpiászra

— S valamit megsugok magának, de ne-hogy megírja! A szövetségi elnök a bajnoki ugrás után kijelentette, hogy szeptemberben elvisznek Ankarába, a Balkán olimpiászra. Azért ne írja meg, mert... még a kicsit korat... S megígérte az ezredes azt is, hogy a szövetség pályát épít a váradi atlétikának... Szükség lesz rá, mert szeptemberig el akarom érni a százötvenet...

— Szóval ezek a jövőd tervei?

— Dehogynis, ez csak olyan mellékterv. A főtervem a munka. Szépen dolgozni az irodában. Nem is tudnék meglenni írógépbillentyűkopogás nélkül...

— Igen, amíg be nem ugat valakit.

— Csak ne rosszmájuskodjon, különben is ismerem magukat: rettentés nehézen ugatnak... Isten áldja, megyek, mert már türelmetlenek a lányok...

A német teniszbajnokságok az idén augusztus 8-tól 11-ig kerülnek lebonyolításra. A braunschweigi mérkőzések versenyszámai kézt női egyes, férfi páros és vegyes páros szerepel.

Egyre élesebbé válik az angol-japán viszály

A japán kormány a várakozás álláspontján, a közvélemény szigorú megtorlásokat kíván s az angol diplomaták kiutasítását követeli

Tokióból jelentik: A japán sajtó a legerélyesebb hangon foglalkozik az angol-japán viszály kérdésével. A lapok megállapítják, hogy Anglia tetteit csak erőszakkal lehet megtorolni. Japán el van határozva a legkeményebb eszközökkel való megtorlásokra is.

A DNB tokiói jelentése szerint a japán városokban egymást követik az angol-ellenes tüntetések.

Simonettiben a tüntetők azt követelték, hogy utasítsák ki a simonetti-i angol konzult s vele együtt a brit birodalomnak minden diplomatáját a japán birodalomból.

Ujabb tokiói jelentés szerint a japán kormány még mindig reméli, hogy az angol-japán viszályt meg lehet oldani diplomáciai úton, a kölcsönösség alapján.

Karl Megerle vezércikke Anglia reményeinek szertefoszlásáról

Berlinből jelentik (DNB): A *Berliner Borszeitung*-ban Karl Megerle, a lap diplomáciai szerkesztője „Elvesztett remények” címen vezércikkben írja le Anglia mai helyzetét.

A cikkíró rámutat arra, hogy Anglia teljesen elvesztette világhatalmának eddigi erejét s minden órával szaporodik azoknak a száma, akik elhúzódnak a brit birodalom árnyékából. Az angol világkereskedelem is mind szűkebb és szűkebb területekre szorul össze.

Anglia most azon az úton van, hogy elveszíti legutolsó reményességét: az Egyesült Államokat is. Amerika Anglia bizonytalan belső helyzete miatt távolodik messzebb és messzebb a brit birodalomtól. Ez a második nagy veszteség, — jegyzi meg a német lap, — azóia, hogy Anglia elvesztette a szovjettel való szövetségkötés lehetőségét s azóta hiába is kísérelte meg a szovjet birodalmat más belátásra bírni.

Az angol-japán viszony legutóbbi alakulása sem valami kecsesítő Angliára, Európában már mindenki elhagyta Angliát s most ez a helyzet következik be a távolkeleten is.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* az angol-japán viszályt foglalkozva, megállapítja, hogy Anglia helyzete válságossá vált. Angliában több mint száz japán alattvalót tartóztattak le, vittek gyűjtőtáborokba, vagy utasították ki az országból. A japán lapok, a japán közvélemény s maga a japán kormány is teljes elégtételt követel s az elégtételt Japán megszerzi magának, még a diplomáciai szaktitás árán is.

Tournay, Északfranciaország egyik szép kis városa. A német csapatok térzenéje hamar népszerű lett a városka polgársága előtt

Apeúkiadetek

Lakás

Butorozott
szoba, különbejáratu, augusztus 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Scoalei 10. Erdeklődni délután 2-1/2-ig.

Kiadó
egy szoba, ulcoven, konyha, mellékhelyiségekben álló lakás aug. 1-re. Dr. Bárdos, Oradea-Nagyvárad, Strada Nicolae Jiga 7. szám.

Kiadó
forgalmas helyen egy fűszerüzlet berendezéssel s lakással, esetleg vendéglőnek is alkalmas. Erdeklődni: Lukats Odón, Nagyvárad, Aradi-ut 5.

Egyszobás
utcai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. — Nagyvárad, Nicolae Zsiga-utca 50. szám.

Butorozott szoba
magános férfiinek aug. 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Pasteur 23., felső csengő.

Jókarban
levő modern gyermekocsi eladó. Hatvány, Nagyvárad, Calea Ruinelor 12. szám.

Modern
2 szobás konyhás lakás szeptember 1-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Miorita 7. szám.

Különféle

Keresek
megvételre Nagyváradon kis családi házat cca 200.000 lei értékben. Hosszu lejáratu kölcsönrel terhelt ház 250.000 lei értékű is lehet. Cimeket a kiadóba kérek.

Házmasternek
felveszek gyermekeletlen házaspárt szeptember 1-re. Nagyvárad, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Parinteje Danila 7. földszint 1.

Férfi szabósághoz
tanulót fizetéssel felveszek. — Ugyanott összecsuható vaságy, ebédő kredenc, ovális ebédő asztal, székek eladók. — Király, Nagyvárad, Alexandri-utca 16. szám.

Házmasteriséget
vállal fiatal házaspár. Cim: Oradea-Nagyvárad, Bul. Bucureștilor 7

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Idősebb
uriember gondozását, háztartás vezetését vállalom. — Botiné, Nagyvárad, Str. Eroul Năcunoscute 26 szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS

A sebiși (jud. Arad) római katolikus egyházközség pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

Kántortanító kötelessége osztályvezetés, kántori teendők végzése és dalárda vezetés.

Javadalma: havi 2200 lei készpénzben, államségély és stóla; négyszobás lakás mellék-helyiségekkel, kerttel és nyolc hold szántóföld. Pályázati határidő augusztus 15.

Allás szeptember 1-én foglalandó el.

Egyháztanács.

Szétoosztják az ország iskoláiba a menekült diákokat

A menekültek nem fizetnek tandíjat

Bucureștiből jelenti a Rádió: A nemzetnevelésiügyi miniszterium körrendeletben értesítette az ország valamennyi iskoláját és internátusát, hogy a beszarabiai és a bukovinai menekült iskolai tanulókat az egész országban szét fogják osztani. Az iskolák kötelesek minden tandíjfizetés nélkül beírni a menekülteket, akiket névszerint fog ajánlani és igazolni a központi országparancsnokság.

Itt írjuk meg, hogy a kisen-vi szőlészeti szakiskolát Valea Calugarescara helyezték.

A legfőbb szovjettanács becikkelyezte Lettorazag Szovjetunióhoz való csatlakozását

Moszkvából jelentik: A legfőbb szovjet a repi tanáccsal közös ülésen elfogadta Lettországnak a Szovjetunióhoz való csatlakozását.

A kivitel megszünése miatt kenyér nélkül maradtak az angol szénbányamunkások 827 ezer munkanélküli van Angliában

Londonból jelentik: (DNB.) A legújabb kimutatás szerint az elmúlt hónapban újabb tömegekkel növekedett az angolai munkanélküliek száma. Jelenleg több mint 827 ezer munkanélküli van az angol szigetországban. A munkanélküliek nagyrésze bányász, akik az angol export megszünése miatt veszítették el kenyérüket.

Letartóztatják Kanadában a háború ellen tüntetőket

Több mint száz egyént vettek eddig őrizetbe

Newyorkból jelentik: A DNB ottawai jelentése szerint Kanadában sorozatos letartóztatásokat hajtottak végre azok között, akik ellenzik a Németország elleni háború folytatását. A DNB legújabb jelentése száz kanadai polgár letartóztatásáról ad hírt.

Kedvező kilátások a szovjetorosz-amerikai kereskedelmi szerződés megkötésére

Washingtonból jelentik: (Reuter) Welles külügyi államtitkár kijelentette, hogy minden bizonytalanság már a közeli napokban megköti az új szovjet-amerikai kereskedelmi szerződést, mely pótolni fogja a kedden lejáró egyezményt. A szerződést Washingtonban és Moszkvában egyidejűleg teszik közzé.

Budapesten és Moszkvában kölcsönös kereskedelmi képviselőket állítanak fel

Budapestről jelentik: A Moszkvában tárgyaló magyar kereskedelmi küldöttség tárgyalásokat folytat a Budapesten és Moszkvában felállítandó kereskedelmi képviselőkről is.

Koepgen-Endrefalv y:

A szó hatalma

Hét előadást tartalmaz az egyházi szónoklatról.

Ara: 105 lei és portó.

Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.